

PRINSESJESDAG VROUWENPODIUM 12 SEPTEMBER 2016 AANBEVELINGEN

TE WEINIG VROUWEN IN BESLUITVORMENDE FUNCTIES

Vrouwenpodium vraagt jaarlijks rond de 2e dinsdag in september – ‘Prinsjesdag’- op een bijzondere manier aandacht voor onderwerpen die van groot belang zijn voor vrouwen en vrouwenorganisaties.

In dat kader organiseerde Vrouwenpodium op 12 september 2016 een seminar met een Lagerhuisdebat en Rondetafelgesprekken in Den Haag met als titel: ‘Op weg naar 100 jaar vrouwenkiesrecht’. Zo’n 80 vrouwen, experts en ervaringsdeskundigen uit de achterban van de samenwerkende organisaties, gingen in discussie over het feit dat er weinig vrouwen in de politiek en besluitvormende functies zitten.

De aanbevelingen in dit document zijn het resultaat van deze bijeenkomst.

In Vrouwenpodium 2010-2020 werken samen de FNV, Nederlandse Vrouwen Raad en migrantenorganisaties.

GESCHIEDENIS VROUWENKIESRECHT EN VROUWEN IN BESLUITVORMENDE FUNCTIES

Aan het eind van de 19e eeuw streden verschillende organisaties voor vrouwenkiesrecht, vaak met verschillende oogmerken. Voor leden van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht ging het om gelijke rechten met mannen, om economische en staatkundige onafhankelijkheid van vrouwen. Voor vrouwen van de sociaaldemocratische bond ging het allereerst om de bredere doelstelling van de eigen organisatie, voor de zo spoedig mogelijke omverwerping van het kapitalisme.

In 1848 werd de nieuwe grondwet vastgesteld. Voortaan zouden de leden van de Tweede Kamer rechtstreeks worden gekozen in districten. Wie 23 jaar of ouder was en ten minste voor een bepaald bedrag belasting betaalde mocht stemmen. Dit gold in het begin voor ongeveer 11% van de mannelijke bevolking en nam tot 1880 nauwelijks toe. Voor vrouwen was kiesrecht nog ongehoord. Meer geleidelijke uitbreidingen volgden, de leeftijdseis werd verhoogd tot 25 jaar en in 1910 was ruim 63% van de mannen van 25 jaar en ouder kiesgerechtigd. Aan de uitbreiding tot algemeen kiesrecht - voor mannen - zaten vooral voor liberalen nog haken en ogen. Laat staan dat ze dachten aan het uitbreiden van het kiesrecht voor vrouwen.

Toen de regering in één deal een aantal lastige puzzels tegelijk wist op te lossen, kregen in 1917 mannen actief en passief kiesrecht en vrouwen passief kiesrecht. Bij diezelfde gelegenheid werd de grondwettelijke belemmering voor actief kiesrecht voor vrouwen geschrapt. Twee jaar later, in 1919, kregen vrouwen ook actief stemrecht. Bij beide gelegenheden heeft de betrokken minister aangegeven dat hij geen redenen had om passief respectievelijk actief kiesrecht te weigeren.

Ter vergelijking, enkele voorbeelden:

1893: Nieuw Zeeland - Vrouwen stemrecht

1906: Finland - Vrouwen stemrecht

1913: Noorwegen - Vrouwen volledig kiesrecht (1e land)

1918: Litouwen, Polen, Estland en Letland - Vrouwen kiesrecht

1928: Engeland - Vrouwen kiesrecht gelijk aan mannen

1931: Spanje - Vrouwen kiesrecht

1944: Frankrijk - Vrouwen kiesrecht

1948: België - Vrouwen kiesrecht

1950: Canada - Vrouwen kiesrecht

1962: Australië - Vrouwen volledig kiesrecht

1971: Zwitserland - Vrouwen kiesrecht

1976: Portugal - Vrouwen kiesrecht

1984: Liechtenstein - Vrouwen volledig kiesrecht

1994: Zuid Afrika - zwarte vrouwen volledig kiesrecht

2005: Kuwait - Vrouwen volledig kiesrecht

Voor de hele tijdbalk zie:

www.gendergeschiedenis.nl/nl/dossiers/kiesregt.html

In 1918 werd de eerste vrouw gekozen in de Tweede Kamer, Suze Groeneweg. In 1922 steeg het aantal vrouwen tot zeven (van de 100), maar de jaren daarna daalde het aantal weer. Ook na de uitbreiding van het ledental naar 150 (in 1956) bleef het aantal lange tijd rond de 13. Pas na 1977 is er sprake van een stijging van circa 20 naar rond de 40 (in 1991). De mijlpaal 50 (eenderde van het totaal) werd op 15 april 1997 bereikt. Het aantal vrouwen in de Tweede Kamer is op dit moment (2016) 57, dat is 38% (bron: www.parlement.com). Dit percentage is nog ver van de helft verwijderd en is zelfs de laatste jaren gedaald. Men kan stellen dat het niet goed gaat met vrouwen in besluitvormende functies.

Waar het in de Tweede Kamer nog redelijk gaat met het aantal vrouwen, is het aantal vrouwen in raden van bestuur van beursgenoteerde ondernemingen verder gedaald. Op dit moment (2016) zijn er 7.1% vrouwen in besluit-

vormende functies. Slechts één op de 14 bestuurders is nu vrouw. Dit blijkt uit de recente publicatie van de Female Board Index 2016 In de bestuurskamers wordt 93% van de stoelen bezet door mannen. Bovendien heeft ruim een kwart (27%) van deze bedrijven niet alleen geen enkele vrouw in de raad van bestuur, maar evenmin in de raad van commissarissen. Een kwart van onze grote bedrijven wordt dus gerund én gecontroleerd door uitsluitend mannen. Dat dit gebrek aan diversiteit niet alleen maatschappelijk ongewenst is, maar ook de kwaliteit van de besluitvorming niet ten goede komt, is inmiddels voldoende wetenschappelijk aangetoond.

Hierop heeft de Nederlandse Vrouwen Raad de noodklok geluid en op 13 september 2016 een brief gestuurd naar minister Bussemaker en minister Asscher met een oproep tot actie.

Nederland heeft in 1991 het Vrouwenverdrag geratificeerd dat verplicht tot volhouden van beleid gericht op gelijke rechten in de praktijk voor vrouwen en mannen. De schaduwrapportage over de vooruitgang van het verdrag is laatst uitgebracht. Netwerk VN-Vrouwenverdrag ziet toe op de naleving. Nederland heeft belangrijke vooruitgang geboekt. Veel daarvan al voorafgaand aan ratificering van het verdrag, maar Nederland moet doorzetten om het vrouwenverdrag en daarmee ook het aantal vrouwen in bestuurlijke functies te verbeteren.

LAAG PERCENTAGE VROUWEN IN BESLUITVORMENDE FUNCTIES

De deelnemers aan het vrouwenpodium zijn voor een evenredige verdeling van bestuurlijke functies. Tijdens het Lagerhuisdebat en de rondetafelgesprekken is er gesproken over het lage percentage vrouwen in de politiek en besluitvormende functies in het algemeen.

Discussiepunten: Hoe kunnen we (jonge) vrouwen interesseren en activeren voor de politiek. Wat werkt wel en wat werkt niet.

Het gaat hier niet alleen om jonge vrouwen, maar om vrouwen in het algemeen. Politieke organisaties hebben over het algemeen moeite om vrouwen te betrekken en te activeren.

Uit de gesprekken kwamen zowel aanbevelingen voor de politiek, als aanbevelingen voor vrouwenorganisaties naar voren.

AANBEVELINGEN

POLITIEK

Informereren, activeren, deskundigheidsbevordering

Informereren over het belang en inhoud van politieke functies

- Informeren, lokaal via scholen. Jong beginnen.
- Schaduw verkiezingen organiseren (bijvoorbeeld op scholen). Laat zien hoe verkiezingen werken.
- Kieswijzer op ludiek wijze introduceren.
- Gemeentepolitiek: "whats in for me". Uitleggen wat mensen er zelf aan hebben om in bijvoorbeeld de gemeentepolitiek te zitten.
- Ga met mensen in gesprek en vraag hen persoonlijk om mee te doen met de politiek.
- Houd de mensen dichtbij.
- Leg uit hoe men om kan gaan met de zogenoemde keuze momenten :
Eerst carrière en dan gezinsvorming (kinderen) of net andersom?
- Spreek over de rol van mannen in het geheel. Het gaat om samen werken.

Activeren

- Politiek moet worden gezien als een carrièrestap.
- De politiek mag meer aan beeldvorming doen. Waar zijn de rolmodellen?
"You can't be what you can't see"
- Organiseer speeddates op allerlei niveaus (rolmodellen).
- Organiseer seminars. Zorg dat rolmodellen makkelijk bereikbaar zijn.
- Organiseer (humor) sessies waaruit naar voren komt dat de politiek een leuke en verantwoordelijke baan is.
- Stel maatschappelijke thema 's en dilemma's op congressen aan de orde.
- Zet het brede netwerk in.

Deskundigheidsbevordering

- Zorg voor aantrekkelijke scholingsprogramma's (jong beginnen).
- Debatteren is te leren.
- Maak gebruik van sociale media.
- Zorg voor een praktische coaching van nieuwe kandidaten.
- Maak gebruik van netwerken.

AANBEVELINGEN

VROUWENORGANISATIES

Informereren, activeren en uitdagingen.

Informereren

- Geef informatie over het belang van participatie op het overheidsbeleid
- Leg uit wat het Staatsrecht, de Gemeente wet en de Provinciewet inhoudt.
- Kweek interesse
- Leg de rol uit van vrouworganisaties wereldwijd.
- Informeer over de geschiedenis van vrouwenkiesrecht
- Informeer over belangrijke vrouwen in de geschiedenis.
- Benut Internationale Vrouwendag.

Activiteiten

- Zet rolmodellen in: "Succes Congres", rolmodellen uit de Politiek (landelijk)
- Zet rolmodellen in: Women Talks. Rolmodellen vertellen hun verhaal (lokaal / landelijk)
- Wat is mentorschap en hoe doe je dat?
- Trainingen voor coaches
- Organiseer lokale bijeenkomsten en benoem daarin thema's die vrouwen raken
- Organiseer schaduwverkiezingen met rollenspel
- Burgemeester: Een speciaal beroep... verhalen uit de praktijk bijeenkomst
- Organiseer cursussen: gemeente wijzer etc.
- Geef workshops over een alternatieve kieswijzer

Uitdagingen:

- Benader jonge vrouwen en interesseer hen voor vrouwennetwerken
- Bespreek de keuze tussen carrière en gezinsplanning.
- Samen met mannen vrouwen interesseren voor politiek.
- Spreek Politiek Partijen aan op hun programma en lijsten.